

geen receptief centrum meer zijn waar dag aan dag geprogrammeerd wordt. Dat heeft op dit ogenblik geen enkele zin in Brussel. We willen nadenken over de juiste manier om dingen te laten gebeuren en aansluiting zoeken bij de leefwereld van de artiesten en het publiek hier. De Beurs wil hiervoor kaders aanreiken en wat daarbinnen gebeurt naar de overheid en naar het publiek toe verwoorden. Vooral in de eerste plaats naar een jong publiek. Het publiek is met de Beurs meegegroeid, maar heeft zich niet verjongd. Dat is een van de uitdagingen van de nieuwe aanpak. De Beurs wil aan de basis liggen van wat er gebeurt, wat niet hetzelfde is als coproduceren zoals dat gewoonlijk in de kunstencentra gebeurt. Het traditionele vertrekpunt van de kunstencentra is het beperkte aanbod waar zij zelf voor een gedeelte voor zorgen en dat dan rondreist over de verschillende centra. De Beurs daarentegen gaat niet uit van de beschikbaarheid van het aanbod. Wij willen veeleer samenwerken met bijvoorbeeld De Vaartkapoen en de Markten in Brussel dan met het Stuc in Leuven.”

De stad animeren

Over de groepen die binnen het circuit van de kunstencentra zowel geproduceerd als gepresenteerd worden, merkt Corthouts op: “Een aantal artiesten die door de kunstencentra ontdekt werden, zijn ‘blijven hangen’. Ze hebben zich niet meer losgemaakt uit die context. De centra hebben zo een eigen ‘stal’ opgebouwd van mensen die in huis of aan huis kwamen werken. Die politiek hebben de centra niet meer in vraag kunnen stellen, omdat ze gedwongen waren de rol van de overheid in te nemen die de betreffende gezelschappen niet subsidieerde. De kunstencentra waren hun enige overlevingskans. Groepen als De Koe, Stan, Dito Dito, ... zouden moeten loskomen van de kunstencentra om artistiek te overleven. Alleen op die manier kunnen ze aan een oeuvre denken en niet langer van productie tot productie. De Beurs wil uit die kringloop van productie en presentatie stappen. De Beurs draagt van in den beginne het naamkaartje van cultureel animatiecentrum. We willen dat begrip op een hedendaagse manier invullen. Op dit ogenblik valt er in Brussel voor een jong publiek haast niets te beleven. Hoe moet de stad opnieuw geanimeerd worden? Dat is de centrale vraag. En die vraag heeft niets meer te maken met de keuze tussen Stan of de Blauwe Maandag Compagnie.”

Spreiding

In Gent zitten we aan tafel met Hildegard de Vuyst, vanaf volgend seizoen artistiek coördinator bij het Nieuwpoorttheater, en Dirk Pauwels, tot eind dit seizoen artistiek leider van datzelfde Nieuwpoorttheater. Hildegard de Vuyst wil nog geen uitspraken doen over de toekomstige programmering van het Nieuwpoorttheater: “Ik wil op dit moment niets op voorhand definiëren niets op voorhand defi-

niëren. Op receptief vlak ben je afhankelijk van het aanbod.” Een centrale vraag in de hele discussie is voor haar de vraag naar de spreidingsproblematiek: “Waar moet wat te zien zijn en wie doet daar uitspraken over? Ongeveer op die manier formuleerde Tom Blokdijk het eens. De overheid doet in dit land niet aan een spreidingsbeleid en de artiesten, de kunstencentra, de culturele centra al evenmin. Dat leidt tot onduidelijke situaties. In Gent zijn er het Nieuwpoorttheater en de Vooruit.” Dirk Pauwels: “Het Nieuwpoorttheater heeft zich sterk geprofileerd. Toch valt niet te ontkennen dat het Nieuwpoorttheater en de Vooruit zich beiden op een gemeenschappelijke markt richten op dit ogenblik. Daarover wordt geen gerichte discussie gevoerd. De vraag is of een dergelijke discussie moet gevoerd worden?” De Vuyst: “Gent heeft geen Cultureel Centrum. Dat vergroot de druk op de andere programmatoren, want gezelschappen willen in grote steden spelen. De culturele centra zijn opgericht door lokale besturen en kunnen een duidelijk gerichte taak krijgen. De kunstencentra zijn eigenlijk privé-initiatieven, gebaseerd op een zeer persoonlijke artistieke visie: zij brengen geen voor-elk-wat-wils programmering. Een vraag die ik me vaak stel is: moet alles op tournee gaan? Moet alles gespreid worden? Is het niet mogelijk om het publiek meer te mobiliseren.”

Het decreet geeft aan de kunstencentra de opdracht om jong talent te zoeken. De Vuyst: “Wat betekent het om jonge mensen een kans te geven? Neem bij voorbeeld Dinska Bronska, een nieuw gezelschap van jonge mensen uit de Studio en De Kleine Academie. Wat me boeit is het onverzettelijk enthousiasme waarmee zij hun eigen weg willen gaan. Ik zou hun volgende project wel willen begeleiden, maar in welke context komen ze dan terecht: naast Maatschappij Discordia, Toneelgroep Amsterdam, ... Dat naast mekaar zetten schept verkeerde verwachtingen. Je moet het onderscheid kunnen duidelijk maken aan een publiek zonder paternalistisch te doen. Eigenlijk heb je voor jonge mensen een beschermde ruimte nodig. Maar dat vraagt dan weer om een uitgebreidere structuur. Alleen dan kan je werkelijk openstaan voor hetgeen zich aan jong werk aandient.”

Paradox

Dirk Pauwels wijst op een paradox binnen de werking van de kunstencentra: “Er wordt veel gesproken over profilering en tegelijkertijd is er een heel grote mate van gelijkgezindheid. Ik kon een relatief goed seizoen vanachter mijn bureau samenstellen, ik kende de goede producties op voorhand al. Je moest alleen programmeren wat er binnen het eigen circuit geproduceerd werd: de nieuwste Stan, de nieuwste van de Enthousiasten, ... Ik voelde me op een bepaald ogenblik uitgeblust. Ik zag niks nieuws meer omdat ik er ook niet meer naar zocht.” Hildegard de Vuyst wil naast een aantal engagementen met een aantal groepen over

langere termijn, de kalender zoveel mogelijk open houden om ad hoc te kunnen programmeren: “Als organisator moet je constant vechten tegen het dichtslibben van de agenda.”

“Op een bepaalde manier profiteert de overheid van de kunstencentra. Zij ontloopt haar verantwoordelijkheid tegenover groepen als Stan, Dito Dito, die nu echt uit de projectenpot moeten en als gezelschap erkend. De overheid geeft het failliet van haar beleid via het decreet toe als ze de opdracht van het ontdekken van jong talent aan de kunstencentra toevertrouwt.” Dirk Pauwels vindt een politiek die probeert de projecten onder te brengen in de kunstencentra artistiek dodelijk: “Hoe meer decreet, hoe minder eigenheid. Vertrekpunt zou het vertrouwen moeten zijn in een programmator”.

Ook bij de door de overheid opgelegde combinatie van producerende en receptieve werking heeft de Vuyst een aantal bedenkingen: “De combinatie van produceren en presenteren is binnen de huidige structuren eigenlijk niet haalbaar. Het gaat om twee zeer specifieke taken: begeleiden enerzijds en publiek werven anderzijds. De combinatie van die twee is binnende huidige financiële omstandigheden een onmogelijke opdracht.”

(wordt vervolgd)

Erwin Jans